

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane celoletno . . . 240 K

mesečno 20 .

za inozemstvo . . . 600 .

Oglas za vsak mm višine

stolpe (58 mm) . . 1 K

mali oglasi do 30 mm

stolpe (58 mm) . . 1 .

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 18/9

Telefon št. 72.

Upravištvov:

Prešernova ulica št. 68

Telefon št. 98.

Račun kr. post. ček. urada

št. 11.842.

Ljubljana, 25. februarja.

Na tem mestu smo že poudarjali, da je v času pavanja valute eden glavnih vzrokov rastoče draginje neurejen izvoz živil.

Pšenica je od 2 din. ob žetvi poskočila do sedaj za 100 %, in sicer samo radi tega, ker je izvoz moke carine prost in ker so vojvodinski velemlini v špekulativne svrhe pokupili vse žito. Izvoz glede cene ne podlega draginji, ki kontroli in če naša valuta pade, ima za izvoz boljše konjunkturo, zviša ceno in s tem potegne tudi notranji trg za seboj.

Radi pomanjkanja krme in suše je bila lansko leto carina na izvoz živine znižana na polovico, odnosno celo na eno tretjino. Za mesne izdelke pa je bila popolnoma odpravljena. Posledica je bila forsiran izvoz ter radi padca valute kolosalen narastek cen mesa na domačem trgu.

Padcu valute je moralo v danih razmerah nujno slediti podraženje živil, ki je dejansko doseglo povpreček do 200 %. Temu se ne smemo čuditi, ako pomislimo, da imamo od 23. septembra lanskega leta izvozno carino neizpremenjeno, kljub temu, da je valuta padla v Curihu od 4-80 na 1-60, torej na eno tretjino vrednosti pred petimi meseci.

Leta 1920, smo videli, da se je po zaprtju izvoza naša valutna situacija takoj izboljšala. Tudi danes je mogoče naraščanje draginje in valutno deruto, ki sta v tesni zvezi, paralizirati samo z reguliranjem izvoza glavnih živil, zlasti s primernim povišanjem izvozne carine na živila.

Vprašanje regulacije izvoza najpogostejših živil pa danes ni več le vprašanje draginje in notranje konsolidacije države, ki je ni mogoče v rastočem nezadovoljstvu najširših plasti naroda doseči, marveč naravnost eksistenco vprašanje, za katerim stoji ali naš gospodarski povzdig, ali pa pogin.

Po razporadi Avstriji prihajamo za razprodajo mi na vrsto. Inozemstvo, ki pri nas kupuje, ima ogromen interes na naši našo vaute. Zato porabi vsako priliko, da razširja tendenciozno vesti o naši državi po borzah ter dela razpoloženje proti nam. V tem se zlasti odlikujejo italijanska tržišča, ki kupujejo živila pri nas in bi jih rada imela čisto zastoj.

Kakor je nujna potreba, da se vlada brez odloga prime izvoznega problema ter ga reši v naznačenem smislu, vendar naša gospodarska situacija danes zahteva še več. Videti je, da parlament in vlada sama nista kos težkim nalogam, ki kriče po nujni pomoči na vseh poljih narodnega gospodarstva. Pred očmi nimamo samo valute, izvoza, državnega proračuna, obnove prometa, trgovskih pogodb in drugih praktičnih nujnosti, marveč mislimo tudi na nepregledno vrsto zakonov, ki čakajo noveliranja in izenačenja, a so gospodarske vsebine, ali pa z gospodarstvom tesno splojeni.

Interes države zahteva, da se začno sistematično, strokovnjsko in velikopotezno reševati našeta pereča vprašanja, osnova privatne kalkulacije, predpogoj konkurence naše obrti in industrije, vprašanja, ki so na kratko rečeno, ključ za boljše in srečnejšo bodočnost naroda ter temelj roda in rada v državi.

V ta namen naj vlada in narodna skupščina pospešita delo, da dobimo privredni svet, gospodarski svet, kakor ga predvideva člen 44. vidovdanske ustave. Ako je kaj nujno in potrebno v naši državi, je to izven vsakega dvoma ustanovitev in sklicanje te korporacije.

POVRATEK KRALJA ALEKSANDRA.

Beograd, 25. februarja. (Izv.) Na današnji seji ministrskega sveta je naznanil z. Pašić, da se vrne kralj v Beograd jutri dopoldne.

POVRATEK NINČIČA IN PAŠIČA V BEOGRAD.

Beograd, 25. februarja. (Izv.) Ministrski predsednik Pašić in zunanji minister dr. Ninčič sta se danes zjutraj ob šestih vrnila iz Bukarešte. Oba sta se udeležila že današnje seje Narodne skupščine.

SPREMEMBE V NAČRTU ODGO-DITVE INOZEMSKIH PLAČIL.

Beograd, 25. februarja. (Izv.) Pred sejo skupščine se je vršila danes seja finančnega odbora, ki je nadaljevala razpravo o odgoditvi povojnih dolgov naših trgovcev napram inozemstvu in je bilo sklenjeno, da bo imel zakon od sedaj naprej naslov »Regulacija plačil«, k posameznim členom pa so bili sprejeti važni dodatki.

Proklamacija hrvatskega bloka evropskim državam

BLOK ZAHTEVA ZASTOPSTVO V DELEGACIJI SHS ZA GENOVSKO KONFERENCO.

Zagreb, 25. februarja. (Izv.) Današnji »Hrvat« prinaša pod naslovom: »Hrvatski narod in konferenca v Genovi« proklamacijo, ki je bila poslana predstavnikom vseh držav, ki bodo zastopane na genovski konferenci.

Proklamacija ima obliko zapisa o seji Hrvatskega bloka in nosi zato ta - le naslov:

»Zaključek hrvatskega narodnega zastopstva o volitvi odposlancev hrvatskega naroda na mednarodno konferenco v Genovi, sprejet na 15. seji hrvatskega republikanskega zastopstva večine, oziroma na 5. seji vseh združenih hrvatskih sil, strank hrvatskega bloka dne 25. februarja 1922 v Zagrebu, glavnem mestu Hrvatske.«

Ta »zaključek« je sestavljen iz 14 točk, ki z veliko frazologijo v glavnem pravijo sledeče:

Vrhovno Viječe velikih zavezniških držav je sklenilo na sestanku v Cannesu, da se skliče vseobča mednarodna konferenca, ki se bo bavila z obnovo sveta v obče, a posebno z obnovo Evrope. Odločeno je, da bodo na to konferenco pozvani k sodelovanju vsi narodi sveta, veliki in mali, zmagovalci, premagani in nevtralni, in to na osnovi popolne ravnopravnosti. Ta velika misel se more oživotvoriti le, ako bo vsak narod zastopan po svojih pravih predstavnikih in ako bodo ti vsi smatrani kot ravnopravni predstavniki in ravnopravni sodelavniki pri plemenitem delu spasa Evrope in vsega človečanstva.

Konferenca v Genovi se bo bavila s političnimi, gospodarskimi, finančnimi, valutnimi, prometnimi in drugimi zadevami, ki so velike važnosti v narodnem življenju vsake države. Hrvatski narod je v svojem kulturnem, političnem in socialnem življenju dal mnogo dokazov svojega gospodarskega in etičnega razumevanja proti vsakim težnjam osvajanja. Dne 29. oktobra 1918. je faktično in pravno pretrgal vsake državne pravne in politične teritorialne zveze z bivšo habsburško

monarhijo in se je pokazal pripravljen, da s svojo državno nezavisnostjo, duševno in materijelno kulturo pristopi k stvorenju skupne države s Srbijo, Črno goro, Bačko in Dalmacijo v državno tvorbo na podlagi narodne samoodločbe in da vstopijo v to državo tudi vsi ostali južni Slovenci iz bivše avstro-ogrške monarhije.

Na konferenci v Genovi se bo razpravljalo o vprašanju, ki so tudi za Hrvatsko in hrvatski narod velikega interesa.

Ustavni zastopniki hrvatskega naroda smatrajo za koristno in potrebno, in to tako za Hrvate kakor za vse ostale, na mednarodno priznanem teritoriju SHS živeti narode, da solidarno zastopajo skupne interese na sestanku v Genovi, da medsebojno podpirajo svoje težnje, a v slučaju potrebe tudi branijo proti eventualnim neposrednim prestopkom. Vendar pa imamo kot prosvetljeni narod Hrvati pravico, da smo na konferenci v Genovi v skupni delegaciji SHS zastopani posebej.

V nadaljnjih točkah razmotriva proklamacija po znani radićevski ideologiji zgodovinski razvoj hrvatske samostojnosti, trdi, da je mirovna konferenca v Parizu leta 1919. sama priznala hrvatsko neodvisnost in zahteva zato v imenu 63 bloških poslancev, ki da so edini pravi predstavniki hrvatskega naroda in vsega »mednarodno priznanega teritorija SHS«, da mora biti njihova skupina izrecno zastopana v delegaciji naše kraljevine na genovski konferenci.

Za slučaj, da bi »boograjski vlastodržci« tej zahtevi ne ugodili in sestavili delegacijo brez bloka, grozi proklamacija v imenu narodne ravnopravnosti in človečanstva z najostrejšim protestom.

V posebnem pismu, ki ga tudi objavlja »Hrvat«, in je podpisano od Radića, Kušića in Drinkovića, se naznanja vsebina proklamacije tudi »gospodinu Nikoli Pašiću, predsedniku ministarstva u Beogradu«.

Parlament odobril sporazum o draginjskih dokladah

DVANAJSTINE SPREJETE TUDI V SPECIJANI DEBATI. — VOJNI MINISTER O USTROJSTVU ARMADE. — DIJAŠKE ŠTIPENDIJE.

Beograd, 25. febr. (Izv.) Današnja seja skupščine je bila otvorjena ob 10.45. Navzoč je bil tudi zunanji minister dr. Ninčič, ki se je danes vrnil iz Bukarešte.

Vojni minister general Vasić je odgovarjal na interpelacijo posl. Milana Pribičevića glede novega zakona o ustroju naše vojske. Naglašal je, da je generalni štab izdelal preobširen načrt, po katerem ima vojno ministristvo vezane roke. Vsak zakon o vojski se mora ravnati po stopnji razvoja naroda. Naš zakon o ustroju vojske ne more biti enak onim kulturno starejšim narodov. V armadi vlada sicer absolutistični režim, vendar pa je načelo demokracije izvedeno in toliko, da more vsakdo postati oficir. Glavna stvar je, da se izvajajo povelja, kar je tako v interesu države, kakor tudi poslancev, ki so stavili interpelacijo. Zbornica je prešla nato na dnevni red. — Referent dr. Slavko Sečurov je čital v specialni debati zakon o dvanajstih, ki je bil sprejet od člena do člena. Pri členu 28 je zahteval posl. Etbin Kristan, naj odpade zadnji odstavek, ker se uradnikom ne sme prepustiti, koliko časa naj delajo. Predlog je bil zavrnjen. Istotako tudi predlog posl. Vasilja Popovića k čl. 31, da naj ministristvo za zunanje zadeve natančno precizira, kako

bo uporabilo kredit v znesku 30.000 frankov, in tudi predlog posl. Lazića k čl. 33, da je treba določiti, koliko se bo potrošilo za naše poslanstvo pri albanski vladi. Pri členu 39 in 40, ki govorita o dijaških štipendijah, je zahteval posl. Popović, da je treba natančno določiti vsoto, katero dobi posamezni dijak. Minister Pribičević je nato izjavil, da bo to urejeno z uredbo in da bodo vse štipendije centralizirane v ministristvu prosvete. Pokrajinske uprave ne bodo več mogle izdajati večjih štipendij, kakor je določeno v budžetu.

Sledila je razprava o členu 41, ki govori o uradniških dokladah v stilizaciji, kakor je bila sprejeta v demokracičnem klubu v zmislu Demetrovičevega predloga. V specialni debati je vprašal posl. Lazić, iz katerega vira se bodo izplačali ti dodatki, nakar mu je poročevalec pojasnil, da iz prihrankov iz redukcije in iz dveh dvanajstin, v katerih je določeno za to 100 milijonov dinarjev.

Po govoru posl. Etbina Kristana, ki je kritiziral postopanje opozicije v tem vprašanju je sledilo glasovanje in je bil zakon o dvanajstih tudi v specialni debati sprejet z ogromno večino, nakar je bila seja skupščine zaključena.

Mala antanta nastopi v Genovi kot enota

Beograd, 25. febr. (Izv.) Iz informiranih krogov se poroča, da je dr. Beneš v Londonu in Parizu imenoma češko-slovaške republike kakor tudi vso Malo antanto izjavil, da stoji Mala antanta na stališču, da se morajo izvesti mirovne pogodbe. Mala antanta bo nastopala pod tem imenom tudi na genovski konferenci.

KREDIT ZA EKSPLOZIVNE SIROVINE.

Beograd, 25. februarja. (Izv.) Vojnemu ministristvu je odobren kredit v znesku 8 milijonov dinarjev za nabavo sirovin za razne eksplozivne snovi, ki se izdelujejo v domačih tvornicah razstreliv.

Zavezniška lekcija Italiji

London, 25. febr. (Izv.) Pariški korespondent »Manchester Guardian« javlja, da je bila Italija zaradi nesposobnosti, da reši svojo kabinetsko krizo, izključena iz vrhovnega sveta in nadomeščena z Malo antanto. Italija bo sicer zopet sprejeta, toda samo pod pogojem, da bo stal na čela njene vlade moč mednarodnega slovesa, ki bo znal urediti tudi odnose s Italije napram Mali antanti.

Vest gotovo ne odgovarja resnici. A že dejstvo samo, da jo je priobčil tako ugleden list, kakor je »Manchester Guardian« ki je v tesnih zvezah z vlado in dvorom, pomeni za Italijo silno moralno klofuto. (Uredn.)

Koncentracijska vlada v Italiji

DE FACTA SESTAVI VLADO. — ZUNANJI MINISTER BO SCHANZER. — KLERIKALCI DOBE PROSVETO.

Rim, 25. febr. (Izv.) De Facta se je posrečilo sestaviti novo vlado. Njegov kabinet bo koncentracijski, iz katerega bodo izločeni samo socialisti in fašisti, in bo predstavljal nekak kabinet sprave. De Facta je bil dvakrat pod Gfollitijem finančni, pod Orlandom pa justični minister. Poleg ministrskega predsednika prevzame De Facta tudi notranji portfelj. Zunanji minister v novem kabinetu bo dr. Schan-

ger, vodja italijanske delegacije na washingtonski razorožitveni konferenci, ki je upravljal že poštne, finančni, zakladni in kolonijalni portfelj.

Ostali portfelji se razdele sorazmerno med druge stranke. Ljudska stranka dobi 3 mandate, med drugimi prvi prosvetni portfelj. Vse časopise naglašajo zadovoljstvo, da je dolgotrajna kriza že vendar enkrat rešena.

Sestanek med Lloyd Georgeom in Poincarejem

SPORAZUM MED FRANCIJO IN ANGLIJO DOSEŽEN.

Pariz, 25. februarja. (Izv.) Lloyd George in Poincare sta se sestala danes dopoldne v Boulogneu ob Kanalu. Angleški premier se je pripeljal s torpedovko, Poincare s posebnim vlakom iz Pariza. Oba državnika sta imela s seboj le po dva tajnika, zato pa v spremstvu seveda tem večje število poročevalcev londonskih, oziroma pariških listov. Zastopani pa so bili tudi ameriški, italijanski, belgijski in holandski novinarji.

Ministrska predsednika sta ostala ves dan skupaj. Bila sta vedno sama, le za kratek čas so bili poklicani k njima tudi tajniki. Posvetovanja so bila končana ob 18., nakar se je Poincare takoj odpeljal, dočim je Lloyd George sprejel še novinarje, katerim je naglašal prijateljski značaj svojih razgovorov s Poincarejem in popoln sporazum v vseh vprašanjih. Pripomnil je še, da bo takoj po rešitvi italijanske kabinetske krize sklicana konferenca, ki se je udeležijo Francija, Anglija

in Italija, da se rešijo vprašanja bližnjega vzhoda.

Ob 19. se je odpeljal tudi Lloyd George.

»Agence Havas« poroča o sestanku med Poincarejem in Lloyd Georgeom sledeče: »Na sestanku v Boulogneu sta oba državnika popolnoma prijateljski razpravljala o raznih vprašanjih, posebno o genovski konferenci. Naglašala se je potreba, da se naloge Zveze narodov ne smejo ovirati in tudi ne dotakniti gotove, v Parizu po premirju sklenjene mirovne pogodbe. Oba ministrska predsednika sta sklenila naprositi italijansko vlado, naj skliče genovsko konferenco za 10. aprila. Obojestranski strokovnjaki bodo imeli poprej zaradi genovske konference sestanek.«

Komunike naglašajo končno, da med Francijo in Anglijo ne obstajajo več nobena vprašanja, ki bi mogla ovirati ožje in koristno sodelovanje obeh držav.

Angleški predlog evropskega premirja

Pariz, 25. febr. (Izv.) Politični krogi v Londonu zatrjujejo, da bo Lloyd George na konferenci v Genovi sprožil vprašanje razorožitve. Njegov načrt sestoji iz dveh predlogov: Države, zastopane v Genovi se medsebojno obvezujejo, da ne bodo napadale svojih sosednjih držav, če ne bi bile naravnost izzvale, dalje naj odloči konferenca številke, po katerih naj se znižajo vojske na kopnem vseh evropskih držav podobno kakor predvideva to washingtonska pogodba za pomorske sile. Ta razorožitev bi pripomogla do znatnih prihrankov v proračunih vseh držav.

Da se more razorožitev izvesti, naj se proglasi premirje za vso Evropo za 10 let. Evropske države naj bi se v tem času popolnoma posvetile obnovitvenemu delu. Vse države naj bi se obvezale, da bodo vpoštevale dosodanje meje in opustile vsaka izzivanja kake druge države.

Zbližanje med Angoro in Carigradom

London, 25. febr. (Izv.) Kakor se poroča iz Carigrada, je sultan sprejel te dni deputacijo Husein Kemal paše iz Angore. V političnih krogih se pripisuje temu dogodku velik pomen, ker predstavlja prvi sestanek zastopnikov Kemalove vlade s oficijelno turško vlado.

OBISK ANGLEŠKEGA KRALJA V PARIZU.

London, 25. februarja. (Izv.) Angleška kraljevska dvojica odpotuje o binkošti v Pariz, da oficijelno poseti predsednika francoske republike.

OGROMNA REDUKCIJA URADNIŠTVA NA POLJSKEM.

Varšava, 25. februarja. (Izv.) Finančni minister Michalski je predložil zbornik predloga o redukciji uradništva, ki se mora izvršiti v treh mesecih. Gre za odpuš 40.000 državnih nastavljenecv.

Ministrs' svet je v svrhu zmanjšanja draginje sklenil odpravo carine za živila in carinske olajšave za uvoz manufakturnega in raznega drugega blaga.

ZAKLJUČNA POGAJANJA ZA ANGLEŠKO POSOJILJO ČEŠKI.

Praga, 25. februarja. (Izv.) Pogajanja glede najetja češkega posojila v Angliji, ki so se vršila ta teden z uspehom v Londonu, se bodo prihodnji teden nadaljevala in končala v Pragi. Angleško vlado bo na konferenci zastopal ravnatelj Angleške banke, Spencer Smith, ki odpotuje te dni v Prago. Pogajanja se bodo vršila v zunanem ministristvu.

Indijski napad na angleškega prestolonaslednika

London, 25. febr. (Izv.) Po poročilih iz Patiale v Indiji, je bilo na avtomobile, s katerimi se je peljal angleški prestolonaslednik s svojim spremstvom v Delhi, oddanih več strelav, ki pa so zgrešili svoj cilj. Domneva se, da je bil atentat pripravljen s strani indijskih nacionalistov.

Morilec Landru obglavljen

Pariz, 25. febr. (Izv.) Predsednik republike Millerand je včeraj zavrnil prošnjo za pomilostenje morilca žen Landruja, podpisal smrtno obsodbo in odredil, da se ima ta takoj izvršiti.

Landru je bil zato danes zjutraj ob 6.15 obglavljen. Ohranil je do zadnjega trenutka mirno liri in ravnodušnost. Svoje zadnje noč je mirno prespal in zjutraj so ga morali zbuditi. Spovednika je odklonil. Ob 6. uri zjutraj je zapustil jetniško celico in odšel brez vidne vznemirjenosti na morišče. Obglavljenje je bilo izvršeno v par sekundah.

NEMCIJA SME ZOPET GRADITI ZRAKOPLOVE.

Pariz, 25. februarja. (Izv.) Kontrolna komisija veleposlaniške konference za zrakoplovstvo je sporočila nemški vladi, da sme od 1. maja dalje graditi zopet letala.

PODRAŽENJE MADŽARSKIH ČASOPISOV.

Budimpešta, 25. februarja. (Izv.) Sindikat lastnikov časopisov je sklenil, da poviša s 1. marcem ceno listom od 3 na 5 kron za številko.

Borza

Zagreb. V prostem prometu so notirali danes: Pariz 2975 — 3000, Italija 1665, London 1350, Curih 7425, dolarji 320, Praga 580, Berlin 150, Dunaj 5.30.

Beograd, valute: dolarji 80, marke 38, levi 51, levi 52, devize: London 363, Pariz 720, Zeneva 1550, Praga 143, Dunaj 1.34, Berlin 37.75, Milan 415, Budimpešta 11.90.

Curih, devize: Berlin 2.30, Newyork 5.12, London 22.48, Pariz 45.75, Milan 25.90, Praga 9.05, Budimpešta 0.73, Zagreb 1.55, Varšava 0.13, Dunaj 0.10, avstrijske žigosane krome 0.09.

Berlin, devize: Rim 1225.35 — 1227.65 London 976.50 — 978.50, Newyork 222.52 — 222.98, Pariz 1990.50 — 1994.50, Švica 4340.65 — 4349.35, Dunaj 4.38 — 4.43, Praga 392.60 — 393.40, Budimpešta 32.16 — 32.24, Zagreb 62.

Proti moratoriju

(Spomenica gosp. korporacij v Ljubljani.)

Takoj, ko so meseca septembra leta 1921 došli v javnost vesti, da namerala vlada po posebni naredbi odložit plačila trgovskih obveznosti v inozemstvu z visoko valuto, je Trgovska in obrtna zbornica vložila svoj protest pri finančnem ministru proti moratoriju v vsaki formi ter opozorila na veliko nevarnost, ki preči od vsake take akcije našemu kreditu v inozemstvu, naši reputaciji, prestižu naše države in vrednosti naše valute. Faktum je, da so že same vesti o odlaganju plačil v inozemstvu neugodno učinkovale in izzvale nezaupanje ter škodile našemu kreditu. Vrednost našega novca je trpela. Vključ tem dejstvom in vključ temu, da so se oglasili proti moratoriju naši najodličnejši ekonomski zastopniki, akcija ni prestala, marveč je vlada nedavno predložila Narodni skupščini projekt zakona o odlaganju povojnih trgovskih plačil.

Podpisane gospodarske korporacije, zbrane na konferenci dne 24. t. m. v Ljubljani, so soglasno mnenja, da ta zakonski projekt ogroža v težki meri najvažnejše gospodarske interese naše države ter da je vsa akcija taka, da se je upravičeno bati katastrofalnih posledic za našo valuto, za naš inostranski kredit ter za naš ekonomski prestiž v inozemstvu. Opasnost obstoja, da v zvezi z drugimi neugodnimi prilikami naše države odložitve trgovskih plačil napram inozemstvu v opasni meri pripomore do poslabšanja našega gospodarskega položaja in naših valutarnih prilik. Zato podpisane gospodarske korporacije z vso odločnostjo svare Narodno skupščino pred sprejetjem kakršnegakoli zakona, kateri omogoča tuzemskim dolžnikom odložit plačil trgovskih obvez napram inozemskim upnikom. Podpisane korporacije poudarjajo, da projekt zakona, predložen Narodni skupščini, po svojem bistvu tako raz gospodarsko kakor raz pravno stališča sojeno, pomenja moratorij (čl. I, IV. in VIII. zakonskega projekta).

Podpisane korporacije, preverjene o veliki opasnosti takega izrednega instrumenta v normalnih časih, nujno prosijo, da Narodna skupščina odkloni ta projekt, ter brez odloga poskrbi za to, da se o tem njenem sklepu informira uradno tuzemska in inozemska javnost. Naš celokupni gospodarski položaj ter osobito labilno stanje naše valute zahteva neodbitno, da takoj preneha v inozemstvu vsaki vzrok nezaupanja v našo državo zbog priprave plačilnega moratorija v kakršni koli obliki. Podpisane korporacije smatrajo, da je takojšnja odklonitev tega gospodarsko nesrečnega in zelo opasnega zakona tembolj potrebna, ker projekt po vsi svoji sestavi ne ustreza resničnim interesom naše trgovine ter je vsled komplicitnosti svojega ustroja praktično jedva provedljiv. Opozarjamo na to, da v členih V. in VI. ne vpoštevata organizacije sodišč v vseh delih naše države ter da ima v členu IX. težko računljiva in jako opasna določila, katero moremo omajati celo zaupanje v imobilijarni kredit.

Podpisane korporacije so na stališču, da je osobito v mladi državi, kakor je naša, z vso skrbnostjo in čuječnostjo treba respektirati trgovinske obveze napram inozemstvu, da je čuvati z največjo skrbnostjo kredit in ugled države ter ustanoviti javnega značaja kakor je Uprava fondova. Kadar so težave vsled izrednih prilik, kakor je n. pr. hitro dviganje tujih valut, je pač dopustno prizadetim firmam iskati samim ali po svojih organizacijah dovoljene spoznanja z inozemskimi kreditirji, odločno pa je opustiti vsako državno akcijo, ako se ne boče rušiti državnega kredita in gospodarske veljave v inozemstvu. Država ne sme delati sile inostranskim kreditirjem za njihove zahteve napram naši trgovini.

Končno opozarjajo podpisane gospodarske korporacije, da se naša javnost spričo odpora pretežne večine gospodarskih organizacij vse kraljevine proti odlaganju plačil ne more ubraniti vtisa, da se tak zakon namerava zgolj v korist manjšega števila firm, koje so vsled inozemskih kupelj zasle v težaven položaj. Opasnost obstoja, da tak vtis poostri politična nasprotstva širokih mas volincev proti naši trgovini in proti pridobitnemu življenju naroda, ter sili te mase v radikalne politične struje.

Naraščaj

Rdečega križa

Novo smernice v vzgoji mladine.

Ameriški Rdeči križ je prišel z organizacijo podmladka (Junior Red Cross) po vsem svetu. V Zedinjenih državah Severne Amerike šteje armada mladih rdečih križarjev še 12.000.000, in sicer deklice in dečki v starost od 6. do 14. let. Namen organizacije podmladka Rdečega križa je dvojen: 1. da se vsa ta armada zavezuje izpolnjevati različne higijenske predpise in 2. da se medsebojno podpira v vseh neprilikah življenja in da nudi svojo pomoč revnim družinam. Plemeniti namen organizacije podmladka je našel povsod ugodna tla za svoje delovanje. Danes je izvedena organizacija že v 37 državah. In pravkar se ustanavlja tudi v naši državi.

V petek, 24. t. m., je bila v Ljubljani gospodična Ada Palmer kot poslanka ameriškega Rdečega križa. Na konferenci predstavnikov različnih oddelkov pokrajinske uprave za Slovenijo je obširno referirala o pomenu

Iz vseli teli razlogov podpisane korporacije z vso trdnostjo pričakujejo, da Narodna skupščina zavrne zakonski predlog o odlaganju povojnih trgovskih plačil ter naredi konec vznemirljivim, naš kredit težko prizadevalnim vestem o nameravanem moratoriju. Ako kedaj, velja sedaj za naše celokupno gospodarstvo, da je vsako nadaljnje vzdrževanje nesigurnega položaja izpodkopavanje in uničevanje našega gospodarstva. V tem primeru dejansko velja za odlaganje «Periculum in mora».

V Ljubljani, dne 24. februarja 1922.

Trgovska in obrtna zbornica v Ljubljani; Kmetijska družba za Slovenijo; Zveza industrijev na slovenskem ozemlju; Zveza jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani; Slovensko trgovsko društvo «Merkur» v Ljubljani; Zveza trgovskih gremiljev in zadrug v Sloveniji; Pokrajinska zveza obrtnih zadrug v Ljubljani; Zadruga zveza v Ljubljani; Zveza slovenskih posojilnic v Ljubljani; Sindikat bank v Ljubljani; Prvo društvo hišnih posetnikov v Ljubljani.

Ne nasedajte špekulantom in sleparjem!

Pokrajinska uprava za Slovenijo je prejela od ministrstva za notranje posele, oddeljenje za Slovenijo, nastopni dopis: Finančno ministrstvo, generalna direkcija državnih dolgov, je opozorilo notranje ministrstvo na brezvestno agitacijo proti 70 odstotnemu državnemu posojilu, ki ima namen, da bi mogli razni špekulanti kupiti obveznice po malenkostnih cenah ter jih založiti pri Narodni banki s 60 odstotnimi obrestmi, dočim dobijo za obveznice 70 odstotkov.

Direkcija državnih dolgov naznanja prebivalstvu, da se bodo dne 15. marca t. l. izplačale vsem šestmesečne obresti za te obveznice, in da more vsak obveznik založiti pri Narodni banki in vseh njenih podružnicah ter dobiti za vsake 100 dinarjev posojilo 75 dinarjev po 6 odstotkov, dočim mu nesejo obveznice 70 odstotkov. Tako zasluži en procent. Meseca januarja se bo pričela prodaja teh obveznic na borzi, da lahko vsak pozna vrednost teh obveznic in ve, po kateri ceni jih more prodati. Naj nihče ne veruje brezvestnim špekulantom ter naj jih takoj naznanj oblastem, ki bodo proti njim postopale po zakonu. Vsak naj obdrži te obveznice, ker jamčijo, za gotov dohodek ter se morejo vedno spraviti v denar.

Z mariborskega kolodvora

Maribor, 24. februarja.

Mariborska železnica postaja je v vsakem oziru prav zanimiva. Odtod vozijo tranzitni vlaki v Ljutomer preko avstrijskega ozemlja. Tranzitni promet je bil kakor znano, svoj čas že vpeljan, pa je moral prenehati, ker so se uprli proti njemu nemški obmurski kmetje, nahajskani po znanem radgonskem dr. Kamnikarju. Upajmo, da se bo sedaj vršil promet neovirano. Obenem pa moramo forsirati gradnjo železnice iz Murske Sobote preko Ljutomera v Ormož, ker samo na ta način bo vprašanje obmurskega prometa rešeno tako, kakor to zahtevajo naši državni in nacionalni interesi, kakor tudi gospodarski interesi vsega našega Obmurlja.

Pozornost vzbujajo na mariborskem kolodvoru tudi poljski židje, ki potujejo v svojo staro domovino Palestino. V majhnih skupinah potujejo skozi Maribor in pripovedujejo, da jih bo sledilo še kakih 700.000 samo iz Poljske. Naši ljudje gledajo vse to in si mislijo: škoda, da tudi naši židje ne začutijo hrepenenja po stari svoji domovini!

Vietniki iz Rusije pa ne prihajajo več v večjih množinah. Med onimi, ki so se do sedaj vrnili, je bilo dosti takih, ki so absolutirali na Ruskem posebne težave za boljševiški propagando. V domovini so pa najbrže sprevrneli, da z boljševiški idejami ne opravijo ničesar, ker so pač opazili razliko med našimi in ruskimi razmerami in morali priznati sami sebi, da vladajo pri nas navzlic draginji in drugim posledicam vojne vendar neprimerno boljše razmere kot v boljševiški Rusiji.

Politične beležke

Italija in zaroka kralja Aleksandra. «Corriere della Sera» objavlja precej obširen dopis svojega bucareškega dopisnika o zaroki kralja Aleksandra z romunsko kraljico Marijo. Dopisnik slika predzgodovino te zaroke, njen vtisk na ljudstvo v Bukarešti in njene politične posledice. Dopisnik pravi, da so Grki, Jugoslovani in Romuni vest o zaroki sprejeli z velikim zadovoljstvom, Cehi in Poljaki s simpatijo, Avstrijci in Madžari z indiferentnostjo, z nevoljo pa Bolgari. Nadalje pravi poročevalec, da so ta dogodek poleg finančnih, trgovskih in vojaških pogodb zopet odlični sad, ki ga rodi drevo Male antante. Opaziti je — nadaljuje dopisnik — da je vest o zaroki zelo vplivala tudi na inozemstvo in posebno na Italijo. Vendar pa je bojazan, ki se je pojavljala ponekod v Italiji, neutemeljena. Kralj Ferdinand je te dni ponovno poudaril svoje globoko prijateljsko razpoloženje napram Italiji in mi verjamemo — zaključuje dopisnik — v romunsko prijateljstvo, v katerem imamo že mnogo dokazov. Povsem na mestu pa je, da je ta dogodek vzbudil v Italiji zanimanje, začudenje in tudi nekoliko skrb. Upati je, da bo to sklonilo Italijo, da bo bolj posvečala večjo pozornost Balkanu in da bo bolj pazljiva in predvsem bolj dosledna v svoji politiki.

«Jugoslavijci» državni uradnik. V glasilu gosp. Peska je oglašil «Državni uradnik», ki napada posl. Reiserja radi novih doklad v tistem trenutku, ko se noben drug parlamentarec kot Reiser in njegovi tovariši demokrati ne bore za skorajšno izplačilo doklad. Peskov «državni uradnik» sedi brezovno v uradništvu «Jugoslavije», kajti če bi bil res državni uradnik, bi moral resnici na ljubo — in slovenski uradniki so resnično ljubi — pripoznati, da so se dosedaj še vsa izboljšanja uradniških plač izvršila na inicijativno in z nesebičnim ter odličnim sodelovanjem naš slovenskih demokratov. Le pogledje v zgodovino nazaj in videli boste, da je to resnica. Notica «državnega uradnika» v Peskovem glasilu je v ostalem tako konfuzna, da je sploh nemogoče, da bi mogel uradnik s tako duševno sposobnostjo še aktivno služiti, vceli česar se državno uradništvo lahko zahvali za takega zagovornika. Mestu da prinaša «Jugoslavija» od klerikalcev naročene — «Novi Cas» je notico «državnega uradnika» «Jugoslavije» ponatisnil — notico, ki uradništvu samo jemlje ugled in zaupanje v pravico in poštenje, je boljše storila, da bi pozvala narodno - socialne in druge poslance, da podpro akcijo demokratov v prilogo uradništva. S tem bi se večni združbarji, hujskači in polpohovalci uradništvu vsaj nekoliko odločili.

«Velike nove ideje.» Glasilo frankovcev «Hrvatska Misa» govori o novih velikih idejah, ki se porajajo v okrilju Hrvatskega bloka. Teh novih velikih idej žal frankovsko glasilo ne omenja, a kake so, se lahko razlaga iz načina opisovanja, kako so te nove velike ideje premagale fraze, oziroma nerealne ideje o narodnem edinstvu, posebno takozvano jugoslovansko idejo, ki je postala danes že smešen anahronizem. Kakor se torej vidi, je blok že popolnoma pod vodstvom frankovcev in prevzema staro in tragično dedščino avstro - madžarskega frankovstva.

Dr. Jovan Cvijić o blokaškem memorandumu. Splitska «Nova Doba» prinaša izjavo vseučilišnega profesorja učenjaka Jovana Cvijića o blokaškem memorandumu. Po Cvijićevem mišljenju bo ostal ta memorandum brez vsakega uspeha, ker vsakdo ve, a najbrže mi, kako težko je zainteresirati velesile za vprašanja in potrebe — pa magari najpravičnejše — malih narodov. Zato je izključeno, da bi se kakor koli velesila bavila s tako pritožbo, polno neodkritosrčnosti in neresnice. Naši prijatelji zunaj v svetu niso prijatelji posameznih skupin, oni so prijatelji našega ujedinjenega naroda.

Gošovo pa je, da bi tak memorandum stavlil ugled naše države v precej čudno luč. Če z moralnega stališča niso imeli blokaški poslanci pravice pomisliti na memorandum, ker ravno ni niso storili ničesar za ujedinjenje, katerega temelje sta postavila Strossmayer in Rački in ki ga je oživljala omladina s svojo krvjo v Dobruži in na solunski fronti. To je bilo narodno poslanstvo! Zato nimajo pravice rušiti tega dela ni poudinci, niti skupine, pa naj so še tako nezadovoljne s to ali ono vlado. Zakaj teh 63 poslancev ni šlo na delo v skupščino? Tam so mogli, ako so bili v pravu, zrušiti režim, ki se jim zdi kriv vsega. Oni se pa raje bore proti državi, proti državnemu edinstvu — in so s tem postali narodni in državni zločinci. Srbi in Hrvati se ne morejo razdvojiti, ker so že preveč premešani. Cvijić zaupa starim in izkušenim politikom in mlajši generaciji, da bodo rešili vse težke probleme, ki jih danes umetno podpihujejo naši narodni in državni sovražniki.

Po svetu

Angleži za Avstrijo. Angleški veleindustrialec Achton Lister v Londonu je osnoval v zvezi z nekaterimi bankirji in industrijalci družbo z začetnim kapitalom 40.000 funtov v svrhu kreditov avstrijskim industrijalcem za dobavo sirovin iz Anglije in angleških kolonij. Družba ima že zastopnika na Dunaju.

Morilca španskega ministrskega predsednika Data. Na zahtevo madridske policije je berlinska policija na podlagi nemško-španske sodne pogodbe zaprla Spanca Luisa Nicolaja in Josea Conceptiona, ki sta obdolžena, da sta umorila španskega ministrskega predsednika Data. V kratkem bosta izročena španskim sodnim oblastvom.

Vseirski kongres v Dublinu. Zariski irskega vprašanja ni več konflikt med severno in južno Irsko, nego borba, ki se je pričela te dni med zmernimi in ekstremnimi sinajnovci na vseirskem kongresu v Dublinu, na katerem se bo razpravljalo o angleško-irskem sporazumu. V pričakovanju splošnih irskih volitev bo ta kongres neke vrste plebiscit. Sinajnovski klubi imajo na njem nalogo, izjaviti se o sporazumu, ki sta ga podpisala Michael Collins in Arthur Griffith. Teh klubov je v južno-irskih grofijah 1559, a vsak klub pošlje dva delegata. Manjši klubi na kongresu ne bodo zastopani. Tri grofije severne Irske, ki so po «home rule» zakonu od leta 1920. pripojene Irski, so prijavile 260 delegatov, a 6 uistinskih grofij bo zastopalih z 209 delegati. Kongresu bo torej prisostvovalo nad 3000 sinajnovcev, ki bodo glasovali ali za Collinsa, katerega cilj je mir in avtonomija ali za De Valero, ki zahteva popolnoma nezavisno in suvereno republiko.

Thomas naznanja preobrat v angleški politiki. Glavni tačnik zveze angleških železničarjev, posl. Thomas, je imel pretekli teden v Sheffieldu na nekem železničarskem zborovanju govor, v katerem je nastopil proti vednemu vmešavanju konaristov v zadeve strokovne organizacije železničarjev. Izjavil je dalje, da je verjelo, da bo za angleško Labour Party kmalu prišel čas, da prevzame vlado v Angliji. Delavska stranka upa dobiti premoč nad koalicio vlade. Pretekli teden je pri naknadnih volitvah v Claytonu prodrl delavski kandidat s 3000 glasovi večine proti kandidatu vladne koalicije.

Sport

Češkoslovaška — prvak Evrope v hokeju na ledu. Prvenstvo v hokeju na ledu, ki se je vršilo v St. Moritzu (Švica) si je priborila v zaključni tekmi Češkoslovaška: Švedska, po ostri borbi Češkoslovaška z 3:2. Kljub temu, da so bili švedi tehnično v premoči, je vendar odnesla zmago temperamentnejša igra Čehov. Predtekmce so se odigrale s sledečimi rezultati: Češka-Svica 7:1; Švedska-Svica 7:0. Tako si je Češkoslovaška tudi na tem polju pridobila svetovni sloves!

cije bo dobila naša deca brezplačno zobne ščetke, milo itd.

Miss Palmerjeva je izrazila na prej omenjenem sestanku tudi željo, da bi šolski zdravniki kar najbolj živo sodelovali pri tej akciji. Na podlagi tabele o težih in višini otroka naj bi ugotovili zdravniki, ali je otrok dovolj prehranjen in na podlagi teh ugotovitev in otrokove preiskave naj bi svetovali staršem, kakšno hrano naj dajejo otroku, da ne bo pešal, temveč da se bo pravilno razvijal.

Nastop gđ. Palmerjeve je bil tako resen, da je imel vsakdo vtisk, da ne gre tej odposlanki ameriškega Rdečega križa za kakšno socialno igrakanje, ampak da smatra izvršitev organizacije kot svojo sveto življensko nalogo za napredek in dobrobit človeštva.

V soboto, dne 4. marca bo predavala gđ. Palmerjeva najprej ljubljanskemu učitelstvu in popoldne istega dne pa staršem. Starši, ki se zavedajo svoje odgovornosti napram otrokom, bodo gotovo prišli na to predavanje in bodo krepko sodelovali pri razvoju organizacije.

Gledališče

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE.

Drama.

Nedelja, 26. febr.: Popoldne ob 3. «Komedia zmehnjav». Izv. — Zvečer ob 8. «Hamlet». Izv.

Ponedeljek, 27. febr.: «Svet». C. Torek, 28. febr.: Zaprt.

Opera.

Nedelja, 26. febr.: «Butterfly». Izv.

Ponedeljek, 27. febr.: Zaprt.

Torek, 28. febr.: Popoldne ob 3. «Prodna nevesta». Izv.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE.

Nedelja, 26. febr.: Ob pol 15. «Dedič velikega časa», otroška predstava. Ob 20. «Poljska kri». Izv.

Molierjeva proslava v Ljubljani. Sinoči se je vršila v ljubljanskem opernem gledališču v proslavo 300letnice Molierovega rojstva slavnostna predstava z uprizoritvijo slavnostnega «Zlahtnega meščana». Gledališče je bilo slavnostno razsvetljeno ter odločno okrašen z našimi in francoskimi trobojnicami. Pred predstavo je orkester intoniral maršeljico, katero je občinstvo slušalo staje. V loži pokrajinskega namestnika je bil francoski generalni konzul iz Zagreba, g. de Berne Lagarde v spremstvu šefa oddelka za prosveto, g. dr. Skaberneta in francoskega publicista g. Dragon Fernanda, ki se mudi te dni v Ljubljani, igra so dali igralci s prav francosko vero, aranžma je končno uspel in žel od občinstva veliko burnega prijetenja ter izzval obilo smeha. Francoski konzul je posvetil gledališču krasen šopek s trobojnico in napisom v francoski. G. Putjata je vodil režijo in igral glavno ulogo «Zlahtnega meščana». Ga. Poljakova je nastudirala plesne in baletne glasbo pa je zložil z uporabo starih francoskih motivov L. M. Škerjanc. Glasba je bila zelo dobra in umestna. Podrobnosti o izvedbi drugič.

Nov način gledališke inscenacije. Nekdansi inženjer je izumil čisto nov način insceniranja. Namesto poslikanih kulis rabijo na bele rjuhe, na katere projicira s skloptikoni kolorirane slike, kar pravi, da bo dosti ceneje kakor kulise, dosti bolj naravno in dosti pripravnije za izmenjavanje. Pravi, da bo mogoče doseči na ta način gibanje dreves, padanje listja in valovanje morja.

Sokolski vestnik

Jezdni odsek «Sokola» Ljubljana vsi članstvo odseka na sestanku, ki se vrši ponedeljek dne 27. febr. 1922 ob 7.30 zvečer v «Narodni kavarni» — zadnja soba. Dnevni red: fanfara, prapori! Udeležba dolžnost!

Nov «Sokol» na Bučki. Poročajo nam: Pred letom je bil na Rakji pri Krškem ustanovljen «Sokol», kateremu so njegovi nasprotniki že ob rojstvu proročali smrt. To društvo, ki je še odsek krškega «Sokola», pa se s svojimi 98 člani tako lepo razvija, da postane že v prihodnjih tednih samostojno društvo, a dobilo je že svoj pododsek na Bučki. Dne 19. febr. se je vršil ustanovni občni zbor «Sokola» na Bučki ob navzočnosti dvdesetih članov in moč. Za danes šteje društvo, ki je komaj ustanovljeno, 63 bratov in sester, in smemo pričakovati, da se bo to število še znatno zvišalo. Z veliko pazljivostjo in odobravanjem so društveniki sledili lepemu navduševalnemu govoru brata podstaroste Janka Goloba, nadučitelja z Rake, ki je kljub jako neugodnemu vremenu posevil v družbi naših Sokolov ta zbor in podal novim članom potrebnih navodil in nasvetov. Občinski zbor je soglasno izvolil za podstarosta bučkanskega «Sokola» brata župana g. Pungerskega. Kot za stavbo se ustanavljajo po Dolenjskem sokolska društva, ki oznanjajo neizprosno boj tiranom duševne svobode in vsega napredka. Bratje in sestre, dan naše zmage pomeni poraz naših nasprotnikov in ta dan se bliža z brzimi koraki. Zatorej vsi pogumno k vztrajnemu delu do popolne naše zmage! Zdravo!

Omenjeno bodi še to, da ni prišla gđ. Palmerjeva le v imenu ameriškega Rdečega križa, temveč tudi v imenu Lige Rdečega križa, kjer so strnjena vsa nacionalna društva Rdečega križa. Delo, ki ga je vršil Rdeči križ med vojno, naj se preorijentira polagoma v največje mirovno delo, in sicer potom mladine vseh narodov. Junior Red Cross v Ameriki je organiziral tudi medsebojno dopisovanje vseh nacionalnih mladinskih organizacij Rdečega križa, da pretvori interenacionalno zavest in zavest medsebojne ljubezni narodov v živ virec resničnosti, iskrenega človečanstva, ki naj omogoči mirno in srečno življenje vsem narodom.

Istočasno kakor v Ljubljani se je pričelo z organizacijo podmladka Rdečega križa tudi v Beogradu in Zagrebu. Za tem pa so sledila po vseh 14 naših držav za vsa deca od 6. do 14. leta. Iskreno želimo, da bi postala ta organizacija blagodejnejša vpliva na našo doraščajočo mladino. Prepričani smo, da učitelstvo in starši ne bodo odkrili pri tem važnem socialnem delu.

Načrt zakona o uradnikih

Posebna državna komisija je izgotovila načrt zakona o uradnikih in sicer na podlagi načrta uradniškega udruženja. Na podlagi referata ministrstva za konstitucijo in izenačenje zakonov izvolil je nedavno ministrski svet poseben Interministerijski odbor, ki naj predlaga zakonski načrt in poda o njem svoje mnenje. V naslednjem objavljamo glavne določbe tega zakonskega predloga.

Glede sprejemanja v državno službo določa načrt, da so vsi poklici v vseh strokah državne službe pod zakoniti pogoji enako dostopni vsem našim državljanom; naturalizirani državljani pa morejo dobiti državno službo, če biva jo že deset let v naši kraljevini. Vsaka oseba, ki hoče stopiti v državno službo, mora biti stara vsaj 18 in ne več ko 40 let. Politična načela uslužbenca niso ovira za sprejem v državno službo. Izvzete so pa osebe, ki priznavajo načela protipravne premembe državnega reda ali ki pripadajo religiji, katere ni priznana v državi.

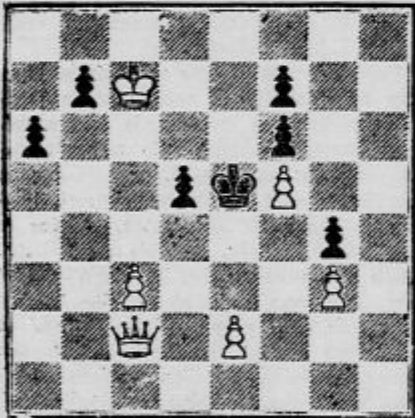
Po kvalifikaciji, ki se zahteva za sprejem v posamezne stroke, se državna služba deli na šest kategorij: I. služba, za katero se zahteva popolna fakultetna ali njej ravna kvalifikacija, katero je treba dokazati z diplomom; II. služba, za katero se zahteva popolna srednješolska kvalifikacija z zrelostnim izpitom; III. služba, za katero se zahteva najmanj 6 razredov gimnazije; IV. služba, za katero se zahtevajo najmanj 4 razredi gimnazije; V. služba, za katero se zahteva najmanj dovršena ljudska šola, in VI. služba, za katero se zahteva najpotrebnejša pismenost in odsluženje roka v vojski. Uslužbenec od I. do vključno IV. kategorije so uradniki, uslužbenec V. kategorije so poduradniki, uslužbenec VI. kategorije pa sluga in nekvalificirani delavci. Kategorije se dele na skupine, katerih je v I. kategoriji osem, v II. in III. šest, v IV. pet, v V. štiri in v VI. tri. Državna služba je prvo leto provizorična, po poteku tega roka pa dobiva uslužbenec avtomatično stalnost pod zakoniti pogoji.

Glede plač državnih uslužbencev določa načrt: Plača se deli na osnovno in na položajno; stanarina se deli na redno in povečano, dodatki so predvideni samo za deco. Osnovna plača se določa po kategoriji službe ter se v vsaki kategoriji deli na 10 stopinj tako-le:

Osnovna plača — stanarina (v stotinah dinarjev):
I. 45—18, 50—20, 55—22, 61—26, 67—26, 75—30, 83—30, 93—35, 103—40, 120—45.

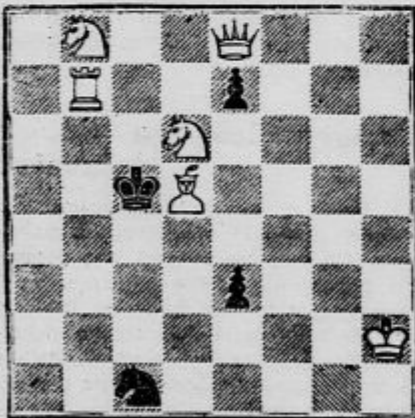
ŠAH.

25. naloga.

Mat v treh potezah.

26. naloga.

Mat v treh potezah.

Številke 1 do 8 od spodaj navzgor, črke od a do h od leve na desno.

Rešitev naloge št. 23: Kraljica g1 — a1.
Rešitev naloge št. 24: Stolp f5 na f8. Če vleče črni konja a8 — b6 ali a8 — c7, vleče beli tekača 16 — 17 in nato matira. Če vleče črni v prvi potezi kaj drugega, je mat z drugo potezo s tekačem na d8.

Najstarejša slovenska pleskarska in igrarska delavnica **IVAN BRICELJ**, Dunajska cesta 18. te priporoča. Izvršitev točna, cene zmerno.

Praktikanta

z dobro šolsko izobrazbo in iz boljše rodbine sprejme trgovska pisarna. Ponudbe pod poštni uredal št. 83 gl. p. 497

II. 37—16, 40—18, 45—18, 50—22, 56—22, 62—26, 70—26, 78—30, 88—30, 98—35.
III. 30—14, 33—16, 36—16, 41—18, 46—18, 52—22, 58—22, 66—26, 74—26, 84—30.
IV. 24—12, 27—14, 30—14, 33—16, 38—16, 43—18, 49—18, 55—22, 63—22, 71—26.
V. 19—10, 22—12, 25—12, 28—14, 31—14, 36—16, 41—16, 47—18, 53—18, 61—22.
VI. 15—10, 18—12, 21—12, 24—14, 27—14, 30—16, 35—16, 40—18, 46—18, 52—18.

Uslužbenec, ki po dovršenju najvišje stopnje osnovne plače svoje kategorije ostane še nadalje v državni službi, dobi pa za ves čas nadaljnega službovanja najvišjo osnovno plačo svoje kategorije, povečano za 25%. a ta povšek se ne vračun v penzijo. Stanarina se more po razmerah v posameznih krajih povečati za 50, 30 ali 20%. Dodatek za otroke znaša do dovršenega 6. leta 360, do 12. leta 600, a do polnoletnosti 960 dinarjev na leto.

Polžaljane plače delavnih skupin po posameznih kategorijah se dele tako-le:

I. Delavna skupina (višje) št. 1. 15.000, št. 2. 12.000, št. 3. 9000, št. 4. 6600, št. 5. 5000, št. 6. 3600, št. 7. 3000 in št. 8. 2400 dinarjev.

6000, št. 3. 4500, št. 4. 3200, št. 5. 2600 in št. 6. 2000 dinarjev.
II. Delavne skupine: št. 1. 7500, št. 2. 5000, št. 3. 3600, št. 4. 3000, št. 5. 2400 in št. 6. 1800 dinarjev.
IV. Delavne skupine: št. 1. 4500, št. 2. 3200, št. 3. 2600, št. 4. 2000, št. 5. 1600 dinarjev.
V. Delavne skupine: št. 1. 2600, št. 2. 2000, št. 3. 1600 in št. 4. 1200 dinarjev.
VI. Delavne skupine: št. 1. 1400, št. 2. 1000 in št. 3. 500 dinarjev.

Plače ministrov in njihovih pomočnikov so določene tako-le: Predsednik vlade ima plače in stanarine 60.000 dinarjev na leto; ministri, predsednik državnega sveta, kasacijskega sodišča in glavne kontrole po 50.000 dinarjev; pomočniki ministrov, podpredsedniki državnega sveta, kasacijskega sodišča in glavne kontrole po 45.000 dinarjev; člani državnega sveta, kasacijskega sodišča in glavne kontrole, rečni univerzitetni profesorji ter predsedniki državne hipotekarne banke in uprave državnih monopolov po 40 tisoč dinarjev.

Na vsaki stopnji osnovne plače traja služba tri leta, a po tem roku dobiva uslužbenec avtomatično plačo prve višje stopnje. Uslužbenec ali upokojenec mora paziti na svoje dostojanstvo. Izrabljati uradne oblasti in položaja v strankarske svrhe se kaznuje z odpustom iz službe. Državni uslužbenec ne smejo sklicevati javnih strankarskih zborovanj, niti se jih ne smejo aktivno udeleževati, niti

organizirati in predstavljati politične stranke in skupine.
Delovni čas v pisarni ne more biti daljši nego 8 ur dnevno. V soboto popoldne in v nedeljo cel dan je počitek. V tem času posluje samo dežurni. Uslužbenec imajo vsako leto pravico do dopusta, ki se določa po kategoriji službe.
Vsa vprašanja glede preveljanja starih uslužbencev na novo pragmatiko se rešijo s posebnim pravilnikom.

BOLJŠEVIKI NA KITAJSKEM PRED TISOČ LETI

Leta 1067, za časa vladanja cesarja Sen-Tsung, je živel na Kitajskem filozof Vang-Ngan-Sen, ki si je izmislil poseben družabni sistem in skušal pridobiti zanj tudi cesarja. Izjavil mu je, da se bo na vsak način silno proslavil, ako uvede v državi sistem, ki bo temeljil na enakopravnosti in pravici in štiti mase naroda. Da se to doseže, je treba odpraviti bedo in v to svrhu razparcelirati vsa državna in privatna posestva. Zetev naj

bi postala državna last, živeč pa naj bi delila posebna institucija v Peking. Država naj bi prevzela tudi vso trgovino in industrijo.

Cesar se je v resnici dal pregovoriti in pričel izvajati predlagane reforme. Uspeh je bil seveda podoben sedanjemu na Ruskem. Zgodovina namreč pripoveduje, da je država od takrat pričela versko bolj propadati in bi gotovo prišlo tudi do popolnega poloma, ako ne bi boljševiški kitajski cesar se pravočasno umrl.

CLEMENCEAU IN PADEREWSKI

Slavni nemški glasbenik Rik. Strauss je povedal nekoč sledečo anekdoto o Clemenceauju in Paderewskem: Paderewski je bil od Clemenceauja sprejet v avdienci s sledečimi besedami: »Nemerno me veseli, da vidim pred seboj slavnega glasbenika in velikega pianista...« Paderewski je nato odgovoril: »Prihajam k Vam, ekselencija, kot politični ministrski predsednik!« Clemenceau je jedrnat odgovoril: »Kak pačel!«

Mali oglasi

stanje do 20 besedi 5 Din., restit. nadaljnjih 5 besedi 1 Din. — Trgovski oglaš. dopisovanje, napramitine do 20 besedi 5 Din., restit. nadaljnjih 5 besedi 2 Din. — Plače se sprej. Lahko tudi v znakih. Na vprašanje se odgovorja la, ako je vprašanje priloženo znakom se odgovor.

Službe

Knjigovodja 493
z večletno prakso, išče službo pri večjem podjetju. Cenjen ponudbe pod šifro »Agila« na upravnstvo »Jutra«.

Prodajalka
specerjake stroke se išče za neko tukajšnje podružnico. Vsa ovrba v hiši. Ponudbe na upravo »Jutra« pod št. 36/a.

Prodajalka
manufakturstinja, za neko večje podjetje v mestu, se išče. Brez oskrbe. Ponudbe na upravo »Jutra« pod št. 37/a.

Skladiščnika
se išče za neko specerijsko veletrgovino v mestu. Vsa ovrba v hiši. Ponudbe na upravo »Jutra« pod št. 38/a.

Skladiščnik
za neko veletrgovino s delnimi pridarki, se išče. Ponudbe na upravo »Jutra« pod št. 39/a.

Kupim

Kupi se dobro ohranjena kompletna večja oprava za specerijsko

trgovino. Ponudbe na L. Zorh. Kranjska gora. 442

Otroški voziček
dobro ohranjen, kupim. Ponudbe na upravo »Jutra« pod »Lep.« 495

Prodajam

»Planinski Vestnik«, kompletni letniki 1909 do vključno 1920. na prodaj. Primeren cena po dogovoru, poština posebej. Ponudbe na upravo »Jutra«. 493

Brivsko 494
in lamuljarsko delavnico z oddelkom za ženske stanovanje v hiši. prodam v večjem mestu v Bosni. Naslo v upravi »Jutra«.

Zdravnik, pozori
Prodajo se kompletni zdravniški instrumenti, skoro novi, po nizki ceni. Ponudbe na upravo »Jutra« pod »Instrumenti«. 38/a

Nepremičnosti

Amerikanol ali milijonarji, pozori
Proda se pod ngodnimi pogoji krasna stavbena parcela, pet minut od kolodvora in državne ceste. Naslov poré uprava »Jutra« pod št. 476.

Stanovanja

Zamenja se 495
stanovanje s dvema sobama in kuhinjo za eno sobo in kuhinjo, lahko je tudi ieven mesta. kongresni trg 8/II.

Dopisovanje

Dve gospodični
želita korespondenco. Sva boljših starih na deželi, trgovsko usposobljeni ter želita za razvedrilo korespondirati s boljšimi, najraje samostojnimi gospodi. Ilopie je poslati na upravo »Jutra« pod »Silva 21«, »Lea 26« do 10 marca t. l. 436

Inteligenten mladenci
želi korespondenco s istokotko gospodično. Resno ponudbe s sliko pod »Z. Z.« na upravo »Jutra«. 484

Razno

Hrano 85/a
išče gospod. Ponudbe pod »Iirana« naupravo »Jutra«.

Dne 1. marca 485
začnem petmesečni tečaj za matematiko, knjigovodstvo, slovensko, srbsko in nemško sten-grafijo, zemljepis in zgodovino. Ljubljana, Vodovodna cesta 28. Davorin Judnič.

M. KUŠTRIN LJUBLJANA

Tehniško in elektrotehniško podjetje. Trgovina s tehničnimi in elektrotehničnimi predmeti na drobno in na debelo. Velika zaloga vseh vrst gumija, kolesne in avtomobilske pnevmatike. Slavno zastopstvo polnogumijastih obrocev iz tovarne »WALTER MARTINY«. Na razpolago je hidravlična stiskalnica za montiranje polnogumijastih obrocev.

Centrala: Ljubljana, Rimska cesta št. 2.

Telefon št. 588.

Brzjavni: Kuštrin Ljubljana.

Podružnica: Ljubljana, Dunajska cesta št. 20.

Telefon št. 470.

Maribor. Jurčičeva ulica št. 9. Telefon št. 133.

Beograd, Knez Mihajlova ulica 3.

Tovarna žarnic „VOLTA“ v Mariboru išče stroke veččega, sposobnega in dobro vpeljanega

POTNIKA

za Slovenijo, eventualno za Hrvaško.

Ponudbe na »VOLTA«, MARIBOR, Koroška c. 27.

Zaloga klavirjev in pianinov

na najboljših tovarih B&Sendorfer, Czapska, Ehrbar, Hösl, Schweighofer, Original Stingl itd. Tudi na obroke. **JERICA HUBAD, roj. DOLENC, LJUBLJANA.** Hišer, eva ul. ca 5.

KORESPONDENT (INJA)

se išče za slovensko-nemško in po možnosti francosko korespondenco in druga pisarska dela. Ponudbe s sliko, prepisi spričeval in curriculum vitae na naslov Anonč. eksp **Drago Beseljak** in drug. Ljubljana, pod »Strasbourg«.

Dular & Fabiani veletrogovina z manufakturo.

Zaloga: Skladišče Balkan, Ljubljana.

POSETITE

IV. MEDN. VZORČNI VELESEJEM V PRAGI

OD 12. DO 19. SUSCA 1922

Izvanredna prilika za navezanje trgovskih odnosov z najbolj industrijno državo Srednje Evrope. Nad 4000 razstavljalcev. Bogata ekspozicija češkoslovaških in inostranskih izdelkov. Izborna železniška zveza.

Cena odznakov (z legitimacijo) 10 D. Dobivajo se pri konzulatu češkosl. republike v Ljubljani, Breg št. 8 I.

Posetite Prago, eno izmed najkrasnejših mest sveta.

Udeleženci velesemnja imajo na izkaz legitimacije in odznaka 33% popusta na železnicah v Češkoslovaški. Nakazovalnica stanovanj. Pospešno reševanje pasovnih zadev in 75% popusta pristojbin pri češkem vidranju.

Devetstopetnajsto

Tragedija naroda.

Padla je na zemljo temna in mračna noč. Gosti, deževni oblaki so pripravljeni, da izlijejo cele plohe. Vodna planina, v lepih nočeh tako jasno se dvigujoča nad Skopljem, gleda nocoj kakor temna, nejasna prikazen. Mesto je zastrto pod temnim pokrovom kakor sence se dvigujejo vrhovi minaretov in jablan, onih jablan, ki v poletju kakor perjanice ponosnih vitezov dišijo Carsko Skopje.

Kavarne so prazne, ulice mrtve in le Vardarjev šum se pretaka v nočni tišini. V njegovi strugi se vale šume vode z Drvena in Žedna, kakor bi se daleč nekje nekaj rušilo in krhalo. Na železniški postaji zapiska lokomotiva, treščijo vozovi, premikajoči se po tračnicah.

V mestu le redkokje še razsvetljeno okno, začuje se samotni glas, nato zopet noč in gluha tišina.

Ko se je prelomila noč med tretjim in četrtem oktobrom in je pomirjeno prebivalstvo že zibal globok in brezbržen sen, se je na desni strani Vardarja dogajalo nekaj, kar je hotela noč zaviti v svoj tajinstveni plašč.

Na tej strani Vardarja, ki se po osvobojenju Skopja, imenuje kej Vojvode Putnika, so polahko vlekli voji prostrani vojaški voz. Počasi so se kretali, da bi škripanje ne vznemirjalo zaspanih meščanov. Volariji so molče cokol polog volov, brez običajnih klicev in priganjanja; vođač jih za uže so sledili vođniku, stopajočemu daleč pred vozom. Kakih pet vojakov je spremljalo istotako tiho in molče voz, ki se je ustavil pred dvonadstropno hišo. Vodnik je tiho udaril s klavirjem na vrata, zgoraj v drugem nadstropju je nekdo odgrnil zastor, pomolil svojo glavo na ulico, pa se takoj zopet skril in zagrnil zastore. Kmalu so se v vsem nadstropju razsvetlile sobe, skozi zastore je lila luč na cesto v tenkih vsoprednih črtah. Spodaj so se odprla velika vrata, polahko, tiho brez škripanja in loputanja. Vojaški so odšli v hišo, odkjer so pričeli prenašati kovčke,

zaboje in skrinje. Vse to se je vršilo tiho, pazljivo, šepetaje, brez običajnega šuma v enakih prilikah, kar je toliko težje, ker morajo nositi stvari po tako strmih stopnicah, kot so običajne v teh orijentalških hišah. Komaj so natovorili znešene stvari na voz, se vodnik pazno ozre, če ni prebudil prebivalstva v okolici.

V tej hiši je prebival general, poveljnik novih oblasti, onih čet, ki branijo našo vzhodno mejo od Kozjaka do Valandova, od katerih zavisi usoda Skopja. Čeprav so vojaški pazno in skrbno vršili svojo stvar, vseeno niso mogli preprečiti, da bi v tej tišini nihče ne čutil, da se nekaj dogaja. V okolici generalove hiše so se pričeli prebivalci, vesleči se še na prejšnji večer, kako bodo spali do jutra, prebujati iz sna. Pokaže se lučka na enem, na drugem okencu, odgrnejo se zavese, počasi odpirajo ljudje oknice, hišna vrata in zaspane glave gledajo na cesto.

Niti besede ni nihče spregovoril, vsak je tiho, prestrašeno gledal, kako se tam spodaj polni voz, ter čakal trdovratno na vratih, kdaj bo konec. Ko se je natovorjeni voz premaknil izpred generalove hiše, se zopet zaprla hišna vrata in ugasnile svetle črte na zavesah, so se pojavili vsi, ki so izza malih vrat spremljali ta prizor na ulici, se le napol oblečeni zgrinjali v gručo in zaupno šepetali.

«General beži», vprašuje nekdo prestrašeno.

«E, on ne beži, poveljnik teh čet ne beži. On spravlja svojo rodbino in svoje pohištvo.»

«In prvi on?»

«Kaj še, poslednji je.»

«Pa vendar še ni zapovedal izprazniti bolnice in skladišča», pristavlja eden izmed tistih, ki so bili včeraj pri «Zrinjskem», ter se je vrnil od tam s tako svetlim prepričanjem, da je izpraznenje bolnic in skladišč prvo poglavje v slučaju nevarnosti.

«Počakaj, da merodajni gospodje sebe in svoje spravijo na varno.»

«Kadar daje general znamenje za požar, gori pač že vsa hiša.»

«Ladja se potaplja, ladja se potaplja», zateguje iz polodprtega okna hripav glas, verjetno da oni, ki je že danes popoldne na kolodvoru izprožil to besedo. Glas presune nočno tišino, kakor sovino skovikanje.

Medtem, ko ta gruča prestrašeno šepetaje v globoki temi pod široko streho majhne hiše, se ji pridruži vse polno novih postav. Skozi vrata, ki vežejo vrtove, preko nizkih plotov in zidov, ki jih razdružujejo, se je pričela širiti vest po vsem predmestju, vstajali so že ljudje, ki so še trdno spali in niso do sedaj ničesar slišali. Okna zažare, ljudje se oblačijo, nič več ne morejo zaspati, vznemirjeni od te nove skrbi. Ko je napočila zora, je že vsa soščina vedela to novico in razburjenje, iznova naraslo vsled tega, je objelo vse Skopje.

Zdnilo se je, odpirali so glavna vrata, kavarne, vse Skopje se je nakajalo v groznem razpoloženju. Prijatelj je hitel k prijatelju, da se posvetujeta, vdove k svojim rodbinam in znanjem na poizved. Nekateri so dirjali v načelstvo, drugi k občini, tretji na poveljstvo. Nikogar več niso zanimale novice. Namesto vprašanj o Rusiji in Rumuniji, o borbah na Stracinu, prevladalo je samo eno vprašanje: «ali je resnica, da je general pospravil vse svoje stvari?»

In to razburjenje je še bolj vskipelo, ko se je raznesla vest, da odpošlje general drugi dan tudi svojo družino. Mnogo trgovin niso sploh več odprli, tisti, ki so imeli vozove, so jih takoj natovorili ter se napotili proti Tetovu. Ob 10. pa je navalil svet na načelstvo po potne liste. Tukaj so se zopet srečavali vsi, ki so še včeraj večer verovali, da ne bo treba nikdar iz Skopja. Živahni pogovori so razvneli, povpraševanja, medsebojno svetovanje, da celo prepri. Nekateri so se jezili, drugi hrabril, tretji verovali, a četrta brez vsake vere in odločitve slinili od gruč do gruč, da se kolikor mogoče preverijo in potem šele odločijo. V nekem kotu, v tesni veži načelstva pojasnjuje Skopljaneec, na kak način prideš lahko iz Tetova v Bitolj, drugi pripoveduje, da je v Prištini še precej stanovanj, tam se jezi zopet oni visoki uradnik, ki bi moral danes jutraj oditi v Solun.

«A kaj vraga sem ga poslušal, pa nisem odšel danes jutraj? Da počakam izpraznenje bolnic in skladišč, ali kaj? Vsak naj bi prvo mislil nase, potem pa na skladišča in bolnice.»

DUNAJSKI MEDNARODNI VELESEJEM

(Wiener internationale Messe)
od dne 19. do dne 25. marca 1922
NAJUGODNEJŠA PRILOŽNOST ZA KUPČIJO
za vse stroke, nad 4000 razstavljalcev iz tu- in inozemstva.
Natančnejša pojasnila glade ojažav za potovanje in nakaznic stanovanj daje Wiener Messe A.-G., Wien, VII., Messepalast, kakor tudi žasnji zastopniki: avstr. konzulat, Turjaški trg 5, „Celeritas“ jugoslav. transp. d. z o. z.

Najstarejša špedicijska tvrdka v Sloveniji
R. RANZINGER
Ljubljana špedicijska pisarna Jesenice
Podjetje za prevažanje blag. južno železnice. Brzovozni in tovarni nabiralni promet iz Avstrije in v Avstrijo. Zavarovanje. Podjetje za prevažanje pohištva. Skladišče s posebnimi zaprtimi kabinami za pohištvo.
Brzjav: Ranzinger. Interurban telefon 60.

Več dobrih stavbnih ključavničarjev

sprejme ključavničarsko pod-
etje Geyer in Cergonia,
Cesta na Gorenjsko železnico
št. 10, Ljubljana. 476

Pozor! ŽIMA Pozor!

Zimo za zimnice vsake vrste izdeluje in
prodaja tvrdka
Lovro Ješe-tova vdova
žimpreja, Stražišče, Kranj.
Vzorci zastoj in poštnine prosto. Kupim čete-
tine, kozjo dlako, grivo, guveje in konjske repe.

Klobuke in slamnike

vseh vrst, od preprostih do najkrajših nudi
vedno v zalogi tovarna klobukov in slamnikov
Franc Cerar v Stobu
pošta in želez. postaja Domžale pri Ljubljani.
V popravila prevzema tudi vsa tozaderna
dela ter pr oblikuje po najnovejši modi. V
Ljubljani prevzema v-a naročila in moder-
niziranje tvrdka Kovačević i Tr... v
Prešernovi ulici št. 5, kjer se sprejema
2006 v sredo in v soboto.

Igralne karte

Geč in drug, Maribor
Glavna tobačna zaloga. 233

Jadranska montanska družba

Brzjav: „Montana“. d. z o. z. Telefon št. 9.
Ljubljana, Zvonarska ulica 5 (J)
Vse vrste kovin, rudnin in kemikalij ter vse indu-
strijske izdelke, spadajoče v rudarsko, fužinarsko
Prodaja in kupuje na debelo: Import. in kemijsko stroko. Eksport.

Prometni zavod za premog

d. d.
v Ljubljani
prodaja

iz slovenskih premogovnikov
velenjski, šentjanški in
trboveljski premog

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah
premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za
industrijska podjetja in razpečava

Ia čehoslovanski in angleški koks
za livarne in domačo uporabo,
kovaški premog in črni premog.

Naslov: 2013-
Prometni zavod za premog, d. d. v Ljubljani, Munska ulica 19.

IMPORT - „TRIGLAV“ - EXPORT

Telefon št.:
17115

G. m. b. H.
DRESDEN - A

Zinzendorfstrasse 2/b

Podružnica:

HAMBURG, Steindamm 76

Brzjav:

Triglav - Dresden

Triglav - Hamburg

Generalno zastopstvo ljubljanskega velikega semnja za Nemčijo

IMPORT:

Stroji za poljedelstvo in obrt,
železnino in orodje,
kemikalije, droge, papir,
sol, modra galica, steklo
itd. itd.
Potrebščine vseh vrst za
vrtarje.

Važno za potovalce v Nemčijo:

Naša pisarna je vedno na razpolago za izvršitev Vaše kore-
spondence v vseh tujih jezikih.
Za časa Vašega bivanja v Nemčiji pustite nasloviti korespon-
denco pod Vašim imenom na našo tvrdko.
Preskrbimo Vam dovoljenje za potovanje od nemških oblasti
in olajšamo Vaš promet z bankami.
Preskrbimo Vam stanovanja in smo Vam v vsakem oziru na
razpolago.

EXPORT:

Živo in zaklano živino,
deželne pridelke vseh
vrst,
žita, suhe slive,
rudnine
itd. itd.

Poslužujte se naše tvrdke!